

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Przyrodnicze uwarunkowania relacji człowiek – środowisko, PG_00202200						
Kierunek studiów	Geografia społeczno-ekonomiczna z elementami GIS (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			6.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Mariusz Kistowski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	30.0	0.0	0.0	60
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	60		8.0		82.0	150
Cel przedmiotu	Wprowadzenie zagadnień zasobów środowiska oraz jego potencjałów; Nabycie umiejętności analizowania i opracowywania informacji z zakresu przyrody, środowiska, krajobrazu dla potrzeb tworzenia dokumentów planistycznych; Nabycie umiejętności dokonywania oceny wartości środowiska dla potrzeb różnych postaci użytkowania terenu i wskazywania barier rozwojowych;						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[GSEMU2_W06] wyjaśnia problemy i teorie w geografii społeczno-ekonomicznej uwzględniające złożone zależności i trendy zmian w środowisku przyrodniczym i antropogenicznym, rozumie ich teoretyczne i praktyczne znaczenie	definiuje pojęcia, przytacza terminologię i historię rozwoju systemu ocen oddziaływania na środowisko oraz jego znaczenie we współczesnych trendach rozwoju cywilizacji	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_W03] rozumie w pogłębionym stopniu uwarunkowania (przyrodnicze, społeczne, ekonomiczne, kulturowe) procesów zachodzących w środowisku życia człowieka w różnych skalach przestrzennych i czasowych	rozpoznaje przyrodnicze, społeczne, ekonomiczne i kulturowe czynniki oddziałujące na środowisko i wpływające na ocenę jego stanu	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_U06] potrafi zorganizować i poprowadzić debatę w kręgu zróżnicowanych odbiorców w tym przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego dotyczącą przestrzennych uwarunkowań problemów społeczno-gospodarczych	tworzy wypowiedzi i prowadzi dyskusję dotyczącą wpływu inwestycji na środowisko, przedstawiając opinię i uwzględniając różne stanowiska w tym zakresie	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_U04] przystosowuje istniejące narzędzia i metody badawcze do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów zachodzących w środowisku antropogenicznym	tworzy mapy (hydrograficzne, sozologiczne, geologiczne) niezbędne do wykonania Oceny Oddziaływania na Środowisko	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_U03] dobiera i stosuje właściwe metody badań społecznych (w tym statystyczne i kartograficzne) i narzędzia badawcze ze szczególnym uwzględnieniem technik informacyjnych i oprogramowania GIS	stosuje narzędzia badawcze z uwzględnieniem technik informacyjnych i oprogramowania GIS do wykonania map i analiz przydatności terenu dla działalności człowieka	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_U02] właściwie dobiera źródła i informacje z nich pochodzące, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł informacji przestrzennej, dokonuje ich krytycznej oceny i twórczej interpretacji	wybiera i powołuje się na odpowiednie akty prawne oraz gromadzi niezbędne informacje właściwe w procedurach Ocen oddziaływania na Środowisko	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[GSEMU2_K03] jest gotowa do inicjowania i organizowania działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego oraz ochrony środowiska naturalnego regionu, kraju, Europy we współpracy z różnymi podmiotami i władzami różnych szczebli	interpretuje raporty Ocen Oddziaływania na Środowisko pod kątem niezbędnych działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego oraz ochrony środowiska naturalnego	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	A. Problematyka wykładuA.1. Relacje człowiek środowisko;A.2. Bariery i ograniczenia środowiskowe kolizje i konflikty środowiskowe;A.3. Ocena środowiska przyrodniczego;A.4. Struktura ekologiczna przestrzeni i rola jej ochrony;A.5. Podstawowe regulacje prawne w zakresie przyrodniczych uwarunkowań planowania przestrzennego;A.6. Podstawy sporządzania opracowań ekofizjograficznych;A.7. Pojęcia, terminologia i historia rozwoju systemu ocen oddziaływania na środowisko - jego znaczenie we współczesnych procesach rozwoju cywilizacji;A.8. Podstawy prawne ocen oddziaływania na środowisko;A.9. Zasady kwalifikacji przedsięwzięć i zakresy raportów OOS;A.10. Procedura OOS jako sformalizowana procedura decyzyjna - rola i kompetencje organów ochrony środowiska;A.11. Wybrane metody analiz środowiska na potrzeby wykonywania ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze;A.12. Standardy jakości środowiska i standardy emisyjne - podstawy weryfikacji wyników analiz wpływu na środowisko;A.13. Problematyka ochrony obszarów Natura 2000 w ocenach oddziaływania na środowisko;A.14. Strategiczne oceny oddziaływania na środowiskoB. Problematyka ćwiczeńB.1. Analiza mapy topograficznej i wykonanie mapy uwarunkowań geomorfologicznychB.2. Analiza mapy hydrograficznej i wykonanie mapy uwarunkowań hydrograficznych i zagrożeń powodziowych z danych RZGWB.3. Zakres ograniczeń i form ochrony przestrzeni i zasobów środowiska w aktach prawnychB.4. Analiza mapy sozologicznej i wykonanie mapy uwarunkowań sozologicznych.B.5. Analiza uwarunkowań litologicznych i wykonanie mapy na podstawie mapy geologicznej utworów powierzchniowychB.6. Analiza stanu i zagrożeń środowiska - zapoznanie z wynikami badań WIOŚB.7. Synteza opracowań - analiza progowa treści map częściowych uwarunkowania i ograniczenia dla gospodarki przestrzennejB.8. Podstawy prawne OOS - zaznajomienie i dyskusja przepisówB.9. Procedura kwalifikacji (screeningu) kwalifikacja inwestycji do oceny oddziaływaniaB.10. Karta Informacyjna PrzedsięwzięciaB.11. Wybrane metody opracowania Raportu OOSB.12. Klasyfikacja i ewaluacja oddziaływań metody macierzowe.W ćwiczeniach wykorzystane zostaną bazy danych instytucji państwowych i dokumenty dostępne w sieci Internet ta część ćwiczeń wykonywanabędzie indywidualnie przez studentów.		

Wymagania wstępne i dodatkowe	Wiedza z zakresu: podstawowych treści z zakresu geografii fizycznej, podstawy ochrony przyrody, Umiejętności: analiz cech środowiska naturalnego (np. umiejętność czytania treści mapy topograficznej, obliczanie kąta nachylenia terenu); syntezy informacji pochodzących z wielu źródeł; identyfikacji czynników i oddziaływań antropogenicznych w środowisku, umiejętność weryfikacji i oceny wpływu różnych oddziaływań na środowisko, podstawowa znajomość dowolnego programu GIS lub AutoCad		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Zadania cząstkowe na ćwiczeniach	51.0%	50.0%
	Egzamin pisemny	51.0%	50.0%
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p> <p>A.1. wykorzystywana podczas zajęć: Engel J., 2009, Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, Ministerstwo Środowiska, Warszawa (PDF) Lenart M., 2002, Zakres informacji przyrodniczych dla potrzeby ocen oddziaływania na środowisko, Wyd. Ekokonsult, Gdańsk. Kowalczyk R., Szulczewska B., 2002, Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego, Wyd. Ekokonsult, Gdańsk. treści aktów prawnych: Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z 2008 r., Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z 2001 r., Ustawa o Ochronie Przyrody z 2004 r., A.2. studiowana samodzielnie przez studenta, Bartkowski T., 1986, Zastosowania geografii fizycznej, PWN, Warszawa. Kistowski M., 2003, Metody sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze (na przykładzie prognoz wpływu na środowisko projektów programu rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego), Problemy Ocen Środowiskowych, nr 2(21). Kistowski M., Pchalek M., 2009, Natura 2000 w planowaniu przestrzennym rola korytarzy ekologicznych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa. Macias A., Bródka S., 2013, Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa. Pchalek M., Behnke M., Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w prawie polskim i UE, Wydawnictwo C.H. Beck, 2009 r. Wilżak T., 2011, Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko - Przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów GDOŚ, Warszawa (PDF) Staszek W., 2005, Wykorzystanie GIS do oceny wpływu elektrowni wiatrowych na krajobraz, Problemy Ocen Środowiskowych, 1(28), s.63-68. Staszek W., Polkowska Ż., Dubiel-Jackowska A., Barańczuk J., 2017, The impact of the Tri-City Ring Road on surface water of small endorheic wetlands. Limnological Review, 17(3), s. 151-157.</p>		
	<p>Uzupełniająca lista lektur</p> <p>Dutkowski M., 1995, Konflikty w gospodarowaniu dobrami środowiskowymi, Wydawnictwo Uniw. Gdańskiego, Gdańsk. Kassenberg A., Marek M.J., 1986, Ekologiczne aspekty przestrzennego zagospodarowania kraju, PWN, Warszawa. Korwel-Lejkowska B., Szlachetko J., 2015, Opracowanie ekofizjograficzne w planowaniu przestrzennym jako przesłanka zrównoważonego rozwoju, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3656 PRAWO CCCXVIII Wrocław, s. 95-103. Korwel-Lejkowska B., 2016, Analiza wybranych zagrożeń rozwoju osadnictwa w gminach województwa pomorskiego w kontekście rozwoju zrównoważonego, Problemy Ekologii Krajobrazu, t. XLII, s. 87-100. Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000. Wytoczne metodyczne dotyczące przepisów Artykułu 6(3) i (4) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, 2001 Racinowski R., 1987, Wprowadzenie do fizjografii osadnictwa, PWN, Warszawa. Sołowiej D., 1992, Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka, Wyd. Nauk. UAM, Poznań. Zeszyty metodyczne GDOŚ nr 1, Florkiewicz E., Kawicki A., Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, ... (PDF).</p>		
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>Realizacja prac praktycznych: - przyrodnicze uwarunkowania gospodarki przestrzennej, analiza komponentów środowiska na podstawie materiałów kartograficznych i internetowych baz danych; podstawowy zakres opracowania ekofizjograficznego; - karta informacyjna przedsięwzięcia, kwalifikacja do raportu, określenie zakresu raportu OOS, zestawienie i ewaluacja macierzy oddziaływań- prezentacja i dyskusja wyników, studium przypadku, analiza metod minimalizacji oddziaływań i kompensacji przyrodniczej- kolokwium z pytaniami otwartymi/ testowymi Wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi- egzamin pisemny- testowy Podstawowe kryteria oceny łączna ocena z przedmiotu stanowi wyników ocenę z uzyskanych składowych -zaliczeń z ćwiczeń (50 % oceny końcowej) i wykładu (50 % oceny końcowej); Niezależnie należy uzyskać minimum 51% z sumy punktów w części ćwiczeniowej (praca własna studenta i kolokwia) i minimum 51% z sumy punktów z egzaminu w części wykładowej (test pytań otwartych i zamkniętych).</p>		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		